

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 896

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 24 octombrie 2018

SUMAR

Pagina

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

- Decizia nr. 442 din 28 iunie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. II art. 7 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, ale art. 9 alin. (1) teza a doua și art. 13 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, în forma anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 183/2014 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2014 pentru modificarea și completarea art. 13 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, precum și ale art. 8 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice 2–5
- Decizia nr. 472 din 12 iulie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 90, art. 91 alin. (4) și art. 92 alin. (1) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției..... 6–8
- Decizia nr. 535 din 18 iulie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 24 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, precum și ale art. 5 alin. (2) și art. 22 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă 9–11
- #### ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
- Decizia nr. 59 din 24 septembrie 2018 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept) 12–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 442**

din 28 iunie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. II art. 7 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, ale art. 9 alin. (1) teza a doua și art. 13 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, în forma anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 183/2014 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2014 pentru modificarea și completarea art. 13 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, precum și ale art. 8 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ioana Marilena Chiorean	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. II art. 7 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar și ale art. 9 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, excepție ridicată de Sindicatul Național al Polițiștilor și Personalului Contractual din Ministerul Administrației și Internelor, în numele și pentru membrii săi de sindicat, în Dosarul nr. 44.209/3/CAF/2015 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 149D/2017.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Președintele dispune a se face apelul și în dosarele nr. 193D/2017, nr. 194D/2017, nr. 853D/2017, nr. 1.360D/2017, nr. 1.361D/2017, nr. 1.436D/2017, nr. 1.770D/2017 și nr. 2.506D/2017, având ca obiect aceleași excepții de neconstituționalitate, ridicate de același autor, în dosarele nr. 44.182/3/CAF/2015, nr. 44.222/3/CAF/2015, nr. 44.212/3/2015, nr. 44.207/3/2015, nr. 44.317/3/2015, nr. 44.202/3/2015, nr. 44.280/3/2015 și nr. 44.194/3/2015 ale Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal .

4. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

5. Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor. Reprezentantul Ministerului Public este de acord cu conexarea cauzelor. Curtea, având în vedere identitatea de obiect a cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 193D/2017, nr. 194D/2017, nr. 853D/2017, nr. 1.360D/2017, nr. 1.361D/2017, nr. 1.436D/2017, nr. 1.770D/2017 și nr. 2.506D/2017 la Dosarul nr. 149D/2017, care a fost primul înregistrat.

6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca devenită inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

7. Prin Decizia civilă nr. 5.698 din 24 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 44.209/3/CAF/2015, prin Decizia civilă nr. 5.637 din 24 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 44.182/3/2015, prin Decizia civilă nr. 5.638 din 24 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 44.222/3/2015, prin Decizia civilă nr. 241 din 25 ianuarie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 44.212/3/2015, prin Decizia civilă nr. 6.100 din 16 decembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 44.207/3/2015, prin Decizia civilă nr. 6.103 din 16 decembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 44.317/3/2015, prin Decizia civilă nr. 5.370 din 10 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 44.202/3/2015, prin Decizia civilă nr. 6.102 din 16 decembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 44.280/3/2015, și prin Decizia civilă nr. 5.369 din 10 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 44.194/3/2015, **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor „art. II art. 7 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 și art. 9 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013”, cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor „art. II art. 7 alin. (1) teza**

a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, pct. 2 din Legea nr. 283/2011, care modifică art. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, art. 9 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, art. 9 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2014 care modifică art. 13 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 și art. 8 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014”, cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor „art. II art. 7 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, pct. 2 din Legea nr. 283/2011, care modifică art. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, art. 9 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, art. I din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2014 care modifică art. 13 alin. (5) și (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013”. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Sindicatul Național al Polițiștilor și Personalului Contractual din Ministerul Administrației și Internelor, în numele și pentru membrii săi de sindicat, în cadrul soluționării recursurilor declarate de autorii excepției împotriva unor sentințe civile prin care s-au respins acțiunile formulate de aceștia împotriva Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, acțiuni având ca obiect compensarea muncii suplimentare efectuate peste durata normală a programului de lucru.

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține, în esență, că, sintagma „*timp liber corespunzător*”, din conținutul textelor de lege criticate, este lipsită de claritate, precizie și previzibilitate, nepermițând înțelegerea modului de calcul al normei de muncă lunare pentru persoanele care prestează munca în zilele de repaus săptămânal, sărbători legale sau alte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează, în cadrul schimbului normal de lucru. Or, conform art. 36 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, respectându-se strict regulile gramaticale și de ortografie. Necesitatea respectării acestor condiții a fost subliniată și în jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului. De asemenea, autorul excepției arată că, potrivit art. 53 din Constituție, exercițiul unor drepturi nu poate fi restrâns decât prin lege, și numai pentru cazurile determinate, or, în cazul textelor de lege criticate, restrângerea unor drepturi ori neacordarea unor sporuri s-a făcut prin ordonanțe de urgență.

9. **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât legiuitorul poate reglementa, în această materie, compensare cu timp liber corespunzător sau cu o majorare salarială, în raport cu resursele bugetare. În acest sens invocă jurisprudența Curții Constituționale.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, sens în care invocă deciziile Curții Constituționale nr. 422 din 24 octombrie 2013 și nr. 612 din 6 octombrie 2015.

12. **Avocatul Poporului** precizează că își menține punctul de vedere, astfel cum a fost reținut în Decizia Curții Constituționale nr. 407 din 13 iunie 2017, în sensul că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, întrucât Curtea nu poate extinde critica autorului excepției și să se raporteze și la

un drept sau o libertate fundamentală, al cărui exercițiu să fi fost în mod neconstituțional restrâns.

13. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

14. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

15. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum este menționat în actele de sesizare, îl constituie prevederile „art. II art. 7 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, pct. 2 din Legea nr. 283/2011, care modifică art. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, art. 9 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, art. I art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2014 care modifică art. 13 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 și art. 8 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014”. Analizând textele de lege invocate și critica formulată de autorul excepției, Curtea reține că, în realitate, acesta critică următoarele dispoziții: art. II art. 7 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 636 din 10 septembrie 2010, articol introdus prin articolul unic pct. 2 din Legea nr. 283/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 14 decembrie 2011; art. 9 alin. (1) teza a doua și art. 13 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 703 din 15 noiembrie 2013; art. 8 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 925 din 18 decembrie 2014. Curtea reține că, în mod eronat, autorul excepției indică dispozițiile art. I art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2014 pentru modificarea și completarea art. 13 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. din 450 din 19 iunie 2014. În realitate, dispozițiile art. 13 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 au fost introduse prin art. I pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2014. Totodată, autorul excepției are în vedere dispozițiile art. 13 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, în forma anterioară modificării acestora prin Legea nr. 183/2014 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2014 pentru modificarea și completarea art. 13 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și

alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 956 din 29 decembrie 2014. Prin urmare, **obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. II art. 7 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, dispozițiile art. 9 alin. (1) teza a doua și dispozițiile art. 13 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, în forma anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 183/2014, precum și dispozițiile art. 8 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, dispoziții care au următoarea redactare:**

— Art. II art. 7 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010: „(1) În anul 2012, munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru de către personalul din sectorul bugetar încadrat în funcții de execuție sau de conducere, precum și munca prestată în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează, în cadrul schimbului normal de lucru, se vor compensa numai cu timp liber corespunzător.”;

— Art. 9 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013: „În anul 2014, munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru de către personalul din sectorul bugetar încadrat în funcții de execuție sau de conducere, precum și munca prestată în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează, în cadrul schimbului normal de lucru, se vor compensa numai cu timp liber corespunzător.”;

— Art. 13 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, în forma anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 183/2014: „Prin excepție de la prevederile art. 9 alin. (1), în situația în care activitatea desfășurată de personalul militar, poliștii, funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare și personalul civil din instituțiile publice de apărare, ordine publică și securitate națională, în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează, nu se poate compensa cu timp liber corespunzător, se acordă o majorare de 75% din baza de calcul prevăzută la alin. (4).”;

— Art. 8 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014: „În anul 2015, munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru de către personalul din sectorul bugetar încadrat în funcții de execuție sau de conducere, precum și munca prestată în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează, în cadrul schimbului normal de lucru, se vor compensa numai cu timp liber corespunzător.”

16. Curtea constată că, ulterior sesizării sale, dispozițiile art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, ale art. 8 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, ale art. 9 și ale art. 13 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 au fost abrogate prin art. 44 alin. (1) pct. 27, pct. 28 și, respectiv, pct. 11 din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 28 iunie 2017. Însă, prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea a stabilit că sintagma „în vigoare” din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare. Astfel, deși nu mai sunt

în vigoare, dispozițiile criticate își produc în continuare efectele juridice, deoarece obiectul principal al cauzelor în cadrul cărora a fost invocată excepția de neconstituționalitate îl reprezintă solicitarea de compensare a muncii suplimentare efectuate peste durata normală a programului de lucru.

17. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin următoarelor dispoziții din Constituție: art. 1 alin. (5) referitor la obligația respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 15 alin. (1) privind universalitatea, art. 41 alin. (2) privind dreptul salariaților la măsuri de protecție socială și art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți. De asemenea se invocă dispozițiile art. 6 și art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, dispoziții care se referă la dreptul la un proces echitabil și la dreptul la respectarea vieții private și de familie.

18. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că s-a pronunțat asupra dispozițiilor de lege criticate, excepția fiind invocată de același autor, prin raportare la aceleași dispoziții din Constituție și din Convenție precum cele invocate în prezenta cauză, prin Decizia nr. 407 din 13 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 909 din 21 noiembrie 2017, prin care a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a acestora. Prin această decizie, Curtea a constatat că, la fel ca în cauza de față, autorul excepției invocă, în esență, două aspecte de neconstituționalitate, și anume faptul că dispozițiile de lege criticate au un conținut neclar și faptul că sunt contrare prevederilor art. 53 din Constituție, întrucât restrâng exercițiul dreptului la muncă, fără respectarea condițiilor cerute de Legea fundamentală.

19. Curtea a reținut, la paragraful 26 al respectivei decizii, că prevederile care stabilesc compensarea muncii prestate în afara programului normal de lucru, prin „timp liber corespunzător”, nu reprezintă o reglementare cu caracter de noutate în materia dreptului muncii. Astfel, „înseși prevederile art. 122 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 18 mai 2011, prevăd, ca regulă, compensarea muncii suplimentare «prin ore libere plătite în următoarele 60 de zile calendaristice după efectuarea acesteia» și, numai în subsidiar, în cazul în care compensarea prin ore libere plătite nu este posibilă, în termenul prevăzut de art. 122 alin. (1) în luna următoare, art. 123 alin. (1) prevede că «munca suplimentară va fi plătită salariatului prin adăugarea unui spor la salariu corespunzător duratei acesteia». Rațiunea acestei reglementări este aceea de a asigura, în primul rând, refacerea psihică și fizică a organismului salariatului în urma unui volum de muncă suplimentar, astfel încât să se creeze un echilibru între timpul de muncă și timpul de odihnă și, doar în măsura în care acest lucru nu este posibil, recompensarea bănească prin acordarea unui spor”.

20. La paragraful 27 al Deciziei nr. 407 din 13 iunie 2017, Curtea a reținut că dispozițiile de lege criticate au stabilit, ca principiu, că, în anii 2012, 2014 și 2015, munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru de către personalul din sectorul bugetar încadrat în funcții de execuție sau de conducere, precum și munca prestată în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează, în cadrul schimbului normal de lucru, urmau să se compenseze numai cu timp liber corespunzător. Această reglementare a reprezentat o opțiune a legiuitorului, determinată de disponibilitățile financiare limitate ale statului în acei ani. Curtea, prin Decizia nr. 422 din 24 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 766 din 9 decembrie 2013, și Decizia nr. 445 din 16 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 790 din 30 octombrie

2014, paragraful 24, a reținut că „nu există obligația constituțională a statului de a asigura personalului bugetar compensare bănească pentru munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru și munca prestată în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează”. De asemenea, nici Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului, din 4 noiembrie 2003, nu prevede compensarea bănească a muncii suplimentare și a muncii prestate în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează, ci compensare cu timp liber corespunzător. Prin urmare, Curtea Constituțională a reținut că acordarea de timp liber corespunzător, ca formă exclusivă de compensare a muncii suplimentare în anumiți ani, nu reprezintă o restrângere a dreptului la muncă și, astfel, nu poate fi reținută critica raportată la art. 53 din Constituție.

21. Referitor la caracterul clar și previzibil al normelor de lege criticate, la paragrafele 28—30 ale Deciziei nr. 407 din 13 iunie 2017, Curtea a constatat că interpretarea termenului „corespunzător” este facilitată de o abordare sistematică a reglementării în materie. Astfel, art. 122 alin. (2) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii stabilește corespondența dintre numărul de ore prestate peste programul normal de lucru și salariul cuvenit pentru orele libere, acordate în compensarea muncii suplimentare. În acest context, termenul „corespunzător” are semnificația de „potrivit cu” sau, mai precis, de „echivalent cu”. Cu aceeași semnificație, Codul muncii folosește termenul „corespunzător” și în alte articole, așa cum este art. 19, în care se referă la acordarea de „despăgubiri corespunzătoare prejudiciului pe care l-a suferit ca urmare a neexecutării de către angajator a obligației de informare”, art. 24 privind „daune-

interese corespunzătoare prejudiciului” acordate angajatorului, ca urmare a nerespectării clauzei de neconcurență, sau art. 52 alin. (3), care se referă la reducerea timpului de muncă „cu reducerea corespunzătoare a salariului”. Această interpretare a sintagmei „timp liber corespunzător” se regăsește și în actele normative date în aplicarea textelor de lege supuse analizei de constituționalitate, în care se prevede, în mod expres, că, pentru compensarea muncii suplimentare, se acordă același „număr de ore libere cu numărul de ore lucrate”. Acordarea orelor libere se face în concordanță cu prevederile legale referitoare la durata normală a timpului de lucru, indiferent de modul în care se realizează repartizarea programului de muncă, astfel încât, prin cumularea orelor lucrate în regim normal și suplimentar, să nu fie depășită această durată. Având în vedere cele mai sus reținute, Curtea a stabilit că dispozițiile de lege criticate au un conținut clar, predictibil, iar aspectele invocate de autorul excepției nu relevă decât probleme de aplicare a legii, asupra cărora, însă, instanța de contencios constituțional nu este competentă să se pronunțe.

22. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate raportată la prevederile art. 6 și art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, dispoziții care se referă la dreptul la un proces echitabil și dreptul la respectarea vieții private și de familie, la paragraful 32 al Deciziei nr. 407 din 13 iunie 2017, Curtea a reținut că acestea, prin conținutul lor, nu au incidență în cauză. De altfel, autorul excepției nici nu motivează modul în care textele de lege criticate ar aduce atingere acestor prevederi convenționale.

23. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a schimba jurisprudența Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în decizia menționată își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Sindicatul Național al Polițiștilor și Personalului Contractual din Ministerul Administrației și Internelor, în numele și pentru membrii săi de sindicat, în dosarele nr. 44.209/3/CAF/2015, nr. 44.182/3/CAF/2015, nr. 44.222/3/CAF/2015, nr. 44.212/3/2015, nr. 44.207/3/2015, nr. 44.317/3/2015, nr. 44.202/3/2015, nr. 44.280/3/2015 și nr. 44.194/3/2015 ale Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, și constată că dispozițiile art. II art. 7 alin. (1) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, ale art. 9 alin. (1) teza a doua și art. 13 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, în forma anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 183/2014 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2014 pentru modificarea și completarea art. 13 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, precum și ale art. 8 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 28 iunie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,
Ioana Marilena Chiorean

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 472

din 12 iulie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 90, art. 91 alin. (4) și art. 92 alin. (1) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Simina Popescu-Marin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 90, art. 91 alin. (4) și art. 92 alin. (1) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, excepție ridicată de Romulus Bulacu în Dosarul nr. 651/46/2016 al Curții de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului nr. 3.251D/2016 al Curții Constituționale.

2. La apelul nominal răspunde, pentru partea Agenția Națională de Integritate, consilier juridic Alexandra Nicolae, cu delegație depusă la dosar. Lipsește autorul excepției, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Agenției Naționale de Integritate, care solicită respingerea excepției, în principal, ca inadmisibilă, deoarece acestea vizează aspecte referitoare la interpretarea și aplicarea legii. În subsidiar susține respingerea excepției ca neîntemeiată, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale. Arată că incompatibilitatea stabilită de prevederile legale criticate în cazul aleșilor locali are drept scop prevenirea conflictului de interese. Faptul că statutul pe care o anumită funcție electivă îl are este format și din anumite obligații, pe care persoana care o deține trebuie să le respecte, nu reprezintă o înfrângere a normelor constituționale. Dreptul la muncă și dreptul de asociere ale persoanei care deține funcția publică nu sunt îngrădite prin instituirea incompatibilităților, mai ales ca aceasta are la dispoziție posibilitatea de a alege între funcția publică și activitățile din mediul privat. De asemenea, încetarea mandatului de ales local reprezintă o sancțiune ce se aplică alesului local ca urmare a constatării incompatibilității sale, iar incompatibilitatea este reprezentată de ipotezele legale expres prevăzute de lege, în cazul dat, încheierea de contracte comerciale între societatea deținută de alesul local — autor al prezentei excepții — și autoritatea locală din care face parte. Depune note scrise.

4. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, sens în care invocă Decizia Curții Constituționale nr. 335 din 11 mai 2017.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

5. Prin Încheierea din 2 noiembrie 2016, astfel cum a fost îndreptată prin Încheierea din 28 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 651/46/2016, **Curtea de Apel Pitești — Secția a II-a**

civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 90, art. 91 alin. (4) și art. 92 alin. (1) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Romulus Bulacu într-o cauză având ca obiect cererea de anulare a unui raport de evaluare întocmit de Agenția Națională de Integritate prin care s-a reținut starea de incompatibilitate.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține, în esență, că prevederile sunt neconstituționale, deoarece nu vizează o incompatibilitate de natura celor reglementate de Constituție ori de legi speciale, ci au în vedere încheierea unor contracte de persoane care dețin anumite funcții sau calități în instituții ale statului. Pe cale de consecință, atât timp cât Constituția nu prevede expres acest tip de incompatibilități, prevederile legale criticate excedează acesteia și îngrădesc atât dreptul fundamental de alegere a profesiei deținute anterior alegerii într-o funcție publică de autoritate, cât și dreptul de a fi ales, prin obligația ce i se impune de a renunța la mandatul de ales local înainte de expirarea acestuia. Se creează, totodată, o discriminare între persoanele care dețin aceleași funcții, prin obligația de a renunța la una dintre ele. În plus, interdicția de a încheia contracte comerciale, prevăzută de art. 90 din Legea nr. 161/2003, fără a fi condiționată de obținerea vreunui interes patrimonial de către persoana care deține dubla calitate de ales local și de asociat/acționar al unei societăți, se abate de la scopul Legii nr. 161/2003. De altfel, autorul excepției susține că, în cauză, „nu există o implicare directă a reclamantului în tranzacție și nici interes personal de natură patrimonială”.

7. Se susține, de asemenea, că prevederile art. 91 alin. (4) din Legea nr. 161/2003 sunt contrare art. 123 alin. (4) din Constituție și încalcă principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale, deoarece acordă prefectului prerogativa de a constata încetarea mandatului de ales local, ceea ce creează un raport de subordonare între prefect și autoritățile administrației publice locale. Or, prerogativa de a constata încetarea mandatului unui ales local trebuie să aparțină doar consiliului județean ori local, în conformitate cu art. 120—122 din Constituție.

8. De asemenea se apreciază că prevederile art. 92 alin. (1) din Legea nr. 161/2003 contravin principiului neretroactivității legii. Măsura de încetare a mandatului de ales local ar trebui să producă efecte numai pentru viitor, respectiv de la data constatării stării de incompatibilitate, și nu de la data încheierii contractelor. Se ajunge la o situație neclară, în condițiile în care starea de incompatibilitate este constatată ulterior încheierii contractelor, iar mandatul alesului local încetase la data încheierii contractelor.

9. **Curtea de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal** consideră că excepția de neconstituționalitate este nefondată.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

11. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, de exemplu, deciziile nr. 305 din 13 iunie 2013, nr. 401 din 8 octombrie 2013, nr. 326 din 18 aprilie 2006, nr. 93 din 3 martie 2015, nr. 175 din 29 martie 2016, nr. 1.076 din 14 iulie 2011 și nr. 401 din 8 octombrie 2013. Reține că incompatibilitatea stabilită prin dispozițiile legale criticate reprezintă o măsură necesară pentru asigurarea transparenței în exercitarea funcțiilor publice și în mediul de afaceri, precum și pentru prevenirea și combaterea corupției, măsură ce are ca scop garantarea exercitării cu imparțialitate a funcțiilor publice. Astfel, prevederile art. 90 alin. (1) din Legea nr. 161/2003 dau eficiență principiilor care guvernează spiritul Legii nr. 161/2003: imparțialitatea, transparența deciziei și supremația interesului public. Invocă prevederile art. 25 din Legea nr. 215/2001, potrivit cărora, în exercitarea funcției de autoritate publică, consilierii locali au obligația de a avea o conduită în acord cu dispozițiile legale, să manifeste imparțialitate, integritate sub imperiul respectării primordialității interesului public.

12. **Avocatul Poporului** consideră că prevederile legale criticate sunt constituționale, sens în care face trimitere la punctul său de vedere exprimat anterior și reținut în deciziile Curții Constituționale nr. 1.076 din 14 iulie 2011, nr. 305 din 13 iunie 2013 și nr. 401 din 8 octombrie 2013.

13. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepțiilor de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

14. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

15. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă prevederile art. 90, art. 91 alin. (4) și art. 92 alin. (1) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 21 aprilie 2003. Prevederile criticate din Legea nr. 161/2003 au următorul cuprins:

— art. 90: „(1) *Consilierii locali și consilierii județeni care au funcția de președinte, vicepreședinte, director general, director, manager, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor ori alte funcții de conducere, precum și calitatea de acționar sau asociat la societățile comerciale cu capital privat sau cu capital majoritar de stat ori cu capital al unei unități administrativ-teritoriale nu pot încheia contracte comerciale de prestări de servicii, de executare de lucrări, de furnizare de produse sau contracte de asociere cu autoritățile administrației publice locale din care fac parte, cu instituțiile sau regiile autonome de interes local aflate în subordinea ori sub autoritatea consiliului local sau județean respectiv ori cu societățile comerciale înființate de consiliile locale sau consiliile județene respective.*

(2) *Prevederile alin. (1) se aplică și în cazul în care funcțiile sau calitățile respective sunt deținute de soțul sau rudele de gradul I ale alesului local.*”;

— art. 91 alin. (4): „*În situația în care alesul local aflat în stare de incompatibilitate nu renunță la una dintre cele două funcții incompatibile în termenul prevăzut la alin. (3), prefectul va emite un ordin prin care constată încetarea de drept a mandatului de ales local la data împlinirii termenului de 15 zile sau, după caz, 60 de zile, la propunerea secretarului unității administrativ-teritoriale. Orice persoană poate sesiza secretarul unității administrativ-teritoriale.*”;

— art. 92 alin. (1): „*Încălcarea dispozițiilor art. 90 atrage încetarea de drept a mandatului de ales local la data încheierii contractelor.*”

16. În opinia autorului excepției, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în: art. 1 alin. (4) privind separația și echilibrul puterilor în cadrul democrației constituționale, art. 16 alin. (1) și (3) privind egalitatea în drepturi, art. 37 alin. (1) referitor la dreptul de a fi ales, art. 40 privind dreptul de asociere, art. 41 alin. (1) referitor la muncă și protecția socială a muncii, art. 45 privind libertatea economică, art. 123 alin. (4) potrivit căruia „*Între prefecti, pe de o parte, consiliile locale și primari, precum și consiliile județene și președinții acestora, pe de altă parte, nu există raporturi de subordonare.*”

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile art. 90, art. 91 alin. (4) și art. 92 alin. (1) din Legea nr. 161/2003 au mai format obiect al controlului de constituționalitate, exercitat prin prisma unor critici similare celor formulate în prezenta cauză. În acest sens sunt, spre exemplu, Decizia nr. 9 din 10 ianuarie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 154 din 17 februarie 2006, Decizia nr. 326 din 18 aprilie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 413 din data de 12 mai 2006, Decizia nr. 631 din 3 octombrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 903 din data de 7 noiembrie 2006, Decizia nr. 398 din 24 aprilie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 342 din data de 21 mai 2007, Decizia nr. 1.076 din 14 iulie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603 din 26 august 2011, Decizia nr. 305 din 13 iunie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 443 din 19 iulie 2013, Decizia nr. 401 din 8 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 730 din 27 noiembrie 2013, Decizia nr. 93 din 3 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 351 din 21 mai 2015, Decizia nr. 550 din 16 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 623 din 17 august 2015, Decizia nr. 114 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 369 din 13 mai 2016, Decizia nr. 774 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 187 din 16 martie 2017, Decizia nr. 173 din 21 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 551 din 12 iulie 2017, Decizia nr. 335 din 11 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 625 din 1 august 2017, și Decizia nr. 339 din 11 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 678 din 18 august 2017.

18. Curtea a reținut, în esență, că incompatibilitatea consilierilor locali și județeni care au funcția de președinte, vicepreședinte, director general, director, manager, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor ori alte funcții de conducere, precum și calitatea de acționar sau asociat la societățile comerciale cu capital privat sau cu capital majoritar de stat ori cu capital al unei unități administrativ-teritoriale de a încheia contracte comerciale de prestări de servicii, de executare de lucrări, de furnizare de produse sau contracte de asociere cu autoritățile administrației publice locale din care fac parte, cu instituțiile sau regiile autonome de interes local aflate în subordinea ori sub autoritatea consiliului local sau județean respectiv ori cu societățile comerciale înființate de consiliile locale sau consiliile județene respective a fost instituită de legiuitor ținând cont de necesitatea prevenirii conflictelor de interese ale aleșilor locali. Astfel, dispozițiile de lege criticate dau expresie principiilor care stau la baza acestei prevenirii, și anume: imparțialitatea, integritatea, transparența deciziei și supremația interesului public, astfel cum rezultă din prevederile art. 71 din Legea nr. 161/2003.

19. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate raportată la dispozițiile constituționale ale art. 16 alin. (1) și (3) privind egalitatea în fața legii și condițiile de ocupare a funcțiilor și demnităților publice, Curtea a constatat că aceasta este neîntemeiată, deoarece, pe de-o parte, dispozițiile de lege criticate nu conțin norme discriminatorii, fiind aplicabile în mod egal tuturor celor vizați de ipoteza lor, iar, pe de altă parte, potrivit art. 16 alin. (3) din Constituție, funcțiile și demnitățile publice pot fi ocupate doar „*în condițiile legii*”. Or, Legea nr. 161/2003, având ca scop asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul

de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, a instituit anumite incompatibilități, considerate ca fiind de natură a conduce la un conflict de interese.

20. Referitor la pretinsa încălcare a art. 37 din Legea fundamentală, privind dreptul de a fi ales, Curtea a reținut că și această susținere este neîntemeiată, deoarece incompatibilitatea prevăzută de textele de lege criticate nu are ca efect îngrădirea dreptului de a fi ales. Astfel, potrivit art. 91 alin. (3) din Legea nr. 161/2003, alesul local poate renunța la funcția deținută înainte de a fi numit sau ales în funcția care atrage starea de incompatibilitate sau în cel mult 15 zile de la numirea sau alegerea în această funcție, iar numai în situația în care alesul local aflat în stare de incompatibilitate nu renunță la una dintre cele două funcții incompatibile în termenul prevăzut la alin. (3), prefectul va emite un ordin prin care constată încetarea de drept a mandatului de ales local la data împlinirii termenului de 15 zile sau, după caz, 60 de zile, la propunerea secretarului unității administrativ-teritoriale. Totodată, prin Decizia nr. 739 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 124 din 18 februarie 2015, Curtea a reținut că înlăturarea incompatibilității depinde de voința celui ales, care poate opta pentru una dintre cele două calități incompatibile. Astfel, nu se poate îndeplini o funcție publică care obligă la transparența modului de utilizare și administrare a fondurilor publice, dacă, în același timp, o persoană este angrenată și în mediul de afaceri, întrucât cumularea celor două funcții ar putea duce la afectarea intereselor generale ale comunității și a principiilor care stau la baza statului de drept.

21. Cu privire la dispozițiile de lege criticate din perspectiva încălcării dreptului la muncă, Curtea a constatat că aceste susțineri sunt neîntemeiate, deoarece, potrivit art. 41 din Constituție, dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă. Prin instituirea incompatibilității prevăzute de textele de lege criticate nu se îngreșește alegerea profesiei deținute anterior alegerii într-o funcție publică de autoritate, deoarece activitatea aleșilor locali trebuie să se circumscrie regulilor pe care legiuitorul le-a edictat în vederea creării cadrului legal de funcționare a acestora.

22. Cu privire la critica de neconstituționalitate raportată la art. 45 din Constituție, prin Decizia nr. 13 din 19 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 202 din 18 martie 2016, Curtea a reținut că prin textul de lege criticat este limitat accesul liber al persoanei la o activitate economică. Însă această limitare respectă principiul proporționalității, deoarece scopul urmărit de legiuitor este justificat de necesitatea exercitării funcției de viceprimar în condiții de integritate și transparență decizională; prevederile legale criticate sunt adecvate scopului urmărit, fiind apte să ducă la atingerea acestuia. Cu privire la caracterul necesar al măsurii

se observă că acesta este justificat, întrucât exclude exercitarea unei funcții private, specifice mediului de afaceri, care ar putea aduce atingere interesului public și încrederii cetățenilor în autoritățile administrației publice în condițiile în care funcția de viceprimar poate să presupună atribuții referitoare la bugetul local. S-a mai observat, de asemenea, că există un raport rezonabil de proporționalitate între cerințele de interes general referitoare la buna administrare a banilor publici și protecția dreptului fundamental la accesul liber la o activitate economică. De altfel, prin textul constituțional pretins încălcat se reglementează cu privire la garantarea acestuia în condițiile legii. Ca atare, având în vedere criticile de neconstituționalitate formulate, cele reținute de instanța de contencios constituțional în jurisprudența sa se aplică *mutatis mutandis* și în ceea ce privește prezenta cauză.

23. Referitor la critica de neconstituționalitate a art. 91 alin. (4) din Legea nr. 161/2003, Curtea a reținut că prevederile criticate nu vizează crearea unui raport de subordonare între prefect și autoritățile administrației publice locale, dimpotrivă, încetarea mandatului intervine în temeiul legii, fără a i se atribui prefectului competența de a aprecia asupra valabilității mandatului de ales local. De altfel, ordinul prefectului are doar rolul de a constata o stare de fapt în ceea ce îl privește, în mod exclusiv, pe alesul local (a se vedea în acest sens, Decizia nr. 398 din 24 aprilie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 342 din 21 mai 2007).

24. În final, Curtea a reținut că stabilirea în concret a stării de incompatibilitate a alesului local revine instanței judecătorești, care, cu prilejul soluționării acțiunii formulate împotriva raportului de evaluare întocmit de Agenția Națională de Integritate, analizează particularitățile fiecărei spețe, în lumina dispozițiilor legale cu incidență în materie, astfel încât soluția dispusă să corespundă scopului legii de asigurare a imparțialității, protejare a interesului social și evitare a conflictului de interese.

25. Întrucât criticile de neconstituționalitate din prezenta cauză privesc, în esență, aceleași aspecte și având în vedere că nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, soluția și considerentele deciziilor menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

26. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate a prevederilor art. 92 alin. (1) din Legea nr. 161/2003, în raport cu dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea fundamentală, Curtea reține că normele legale criticate stabilesc un reper temporal cert pentru încetarea de drept a mandatului de ales local, și anume la data încheierii contractelor civile, sancționând astfel o conduită ulterioară intrării în vigoare a legii. În aceste condiții, Curtea constată că prevederile legale nu dispun pentru trecut și, prin urmare, principiul neretroactivității legii nu este, sub niciun aspect, încălcat.

27. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Romulus Bulacu în Dosarul nr. 651/46/2016 al Curții de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și constată că prevederile art. 90, art. 91 alin. (4) și art. 92 alin. (1) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 12 iulie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Simina Popescu-Marin

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 535

din 18 iulie 2018

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 24 alin. (1)
din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru,
precum și ale art. 5 alin. (2) și art. 22 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008
privind ajutorul public judiciar în materie civilă**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Simina Popescu-Marin	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 24 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, precum și ale art. 5 alin. (2) și art. 22 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, excepție ridicată de Eugeniu Dragoș Petria în Dosarul nr. 5.370/3/2015 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului nr. 2.282D/2016 al Curții Constituționale.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 19 iunie 2018, în prezența reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Nicolescu, și au fost consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, față de cererea formulată de autorul excepției, în temeiul dispozițiilor art. 14 din Legea nr. 47/1992 și al celor ale art. 222 alin. (1) din Codul de procedură civilă, a acordat termen de judecată la data de 28 iunie 2018. Dezbaterile din ședința publică din 28 iunie 2018 au avut loc în prezența reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa, și a autorului excepției și au fost consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, în vederea depunerii de concluzii scrise, a amânat pronunțarea asupra cauzei la data de 18 iulie 2018, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

3. Prin Încheierea din 10 octombrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 5.370/3/2015, **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 24 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, precum și ale art. 5 alin. (2) și art. 22 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă.** Excepția a fost ridicată de Eugeniu Dragoș Petria într-o cauză având obiect cererea de acordare a ajutorului public judiciar.

4. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia susține, în esență, că prevederile legale criticate sunt neconstituționale, deoarece obligarea justițiabililor la plata taxelor judiciare de timbru reprezintă o barieră în exercitarea liberului acces la justiție, care devine „o lozincă lipsită de

conținut”, în cazul persoanelor lipsite de resurse financiare. De asemenea sunt încălcate dispozițiile art. 16 din Constituție, deoarece prevederile legale privind plata taxelor judiciare de timbru instituie discriminări pe criteriul averii.

5. Autorul precizează că locuiește împreună cu mama sa, în vârstă și bolnavă, și că o ajută exclusiv prin prestarea unor activități casnice, de natură fizică, fără să contribuie cu vreo sumă la gospodărirea comună, având în vedere că nu are niciun venit. În considerarea acestor împrejurări, autorul excepției apreciază că expresia „gospodărește împreună cu solicitantul” din cuprinsul art. 5 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 trebuie interpretată în sensul că nu se aplică și situațiilor de felul celor în care se află și el. Dacă această expresie ar fi interpretată în sensul că se aplică și situațiilor similare celor în care se află autorul excepției de neconstituționalitate și mama sa, atunci ar subzista obligativitatea achitării taxelor judiciare de timbru, în acest fel ajungându-se la încălcarea art. 21 alin. (1)—(3) din Constituție. Autorul excepției de neconstituționalitate mai arată că prevederile art. 5 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 sunt vagi, și astfel, susceptibile de interpretări contradictorii. De asemenea, autorul excepției de neconstituționalitate consideră că se încalcă și art. 16 din Constituție, întrucât este permisă excluderea persoanelor fără venituri de la liberul acces la justiție. De altfel, sensul termenului „*liber*” din cuprinsul art. 21 din Legea fundamentală are și semnificația gratuității accesului la justiție.

6. Totodată, autorul excepției critică prevederile art. 22 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008, deoarece caracterul limitat al fondului pentru ajutor public judiciar împiedică acordarea acestui ajutor tuturor solicitanților. Se instituie astfel o limitare a accesului liber la justiție și o discriminare a persoanelor în funcție de momentul în care solicită acordarea ajutorului public judiciar.

7. **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, spre exemplu, deciziile nr. 7 din 2 martie 1993, nr. 8 din 2 martie 1993, nr. 18 din 29 ianuarie 1997, nr. 198 din 23 noiembrie 1999, nr. 211 din 7 decembrie 1999 și nr. 65 din 11 aprilie 2000.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

9. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, având în vedere că, prin criticile formulate, autorul excepției pune în discuție aspecte referitoare la aplicarea și interpretarea legii, acestea fiind de resortul exclusiv al instanței de judecată care judecă fondul cauzei, precum și,

eventual, al instanțelor de control judiciar, și nu al Curții Constituționale. Pe de altă parte, consideră că există o a doua cauză care atrage inadmisibilitatea excepției, și anume absența incidenței textelor constituționale invocate asupra prevederilor art. 22 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008, în condițiile în care aceste norme nu reglementează aspecte ce ar putea aduce atingere principiului egalității cetățenilor ori liberului acces la justiție, consacrate de art. 16, respectiv art. 21 din Constituție.

10. **Avocatul Poporului** consideră că prevederile legale criticate sunt constituționale, sens în care face referire la punctele sale de vedere, reținute în deciziile Curții Constituționale nr. 721 din 21 octombrie 2015 și nr. 657 din 17 octombrie 2017.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepțiilor de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile autorului excepției și notele scrise depuse de acesta, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie prevederile art. 24 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 29 iunie 2013, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: „*Recursul împotriva hotărârilor judecătorești se taxează cu 100 lei dacă se invocă unul sau mai multe dintre motivele prevăzute la art. 488 alin. (1) pct. 1—7 din Codul de procedură civilă*”.

14. De asemenea, **obiectul excepției** îl constituie și prevederile art. 5 alin. (2) și art. 22 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 327 din 25 aprilie 2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 193/2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 723 din 24 octombrie 2008, care au următorul cuprins:

— art. 5 alin. (2): „*În sensul prezentei ordonanțe de urgență, se consideră membru al familiei și persoana care are domiciliul ori reședința comună și gospodărește împreună cu solicitantul, copiii sau alți descendenți în linie dreaptă ai acesteia în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținerea solicitantului, precum și copiii sau alți descendenți în linie dreaptă în vârstă de peste 18 ani, dar nu mai mult de 26 de ani, dacă se află în continuarea studiilor și în întreținerea solicitantului.*”;

— art. 22: „(1) *Fondurile necesare acoperirii cheltuielilor pentru acordarea ajutorului public judiciar de către stat în condițiile prezentei ordonanțe de urgență, denumit în continuare fondul pentru ajutor public judiciar, se constituie din sumele prevăzute la art. 25 alin. (1) și art. 26 alin. (1) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare.*

(2) *Fondul pentru ajutor public judiciar se cuprinde distinct în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției.*

(3) *Sumele reprezentând onorariile avocatului, expertului, traducătorului, interpretului, executorului judecătoresc sau*

mediatorului se plătesc în cont bancar, prin virament sau în numerar, prin compartimentele economice ale tribunalelor”.

15. În opinia autorului excepției, prevederile de lege supuse controlului de constituționalitate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 16 privind egalitatea în drepturi și art. 21 privind accesul liber la justiție.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile art. 24 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate exercitat prin prisma unor critici, în esență, similare, instanța de contencios constituțional respingând excepția de neconstituționalitate. În acest sens este Decizia nr. 721 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 82 din 4 februarie 2016. Curtea a reținut, în esență, că prestațiile judecătorești nu trebuie și nu pot fi în toate cazurile gratuite și că accesul liber la justiție nu înseamnă gratuitate. Nicio dispoziție constituțională nu interzice stabilirea taxelor de timbru în justiție, fiind justificat ca persoanele care se adresează autorităților judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor prilejuite de realizarea actului de justiție. Regula este cea a timbrării acțiunilor în justiție, excepțiile fiind posibile numai în măsura în care sunt stabilite de legiuitor. Atât obligația de plată a taxelor judiciare, cât și excepțiile stabilite de lege se aplică deopotrivă tuturor cetățenilor aflați în situații identice, precum și tuturor litigiilor de aceeași natură, neexistând discriminări sau privilegii contrare prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție.

17. De asemenea, prevederile art. 5 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 au mai fost supuse controlului de constituționalitate exercitat în raport cu critici similare celor formulate în prezenta cauză. În acest sens sunt Decizia nr. 657 din 17 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 21 din 9 ianuarie 2018 și Decizia nr. 48 din 1 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 380 din 3 mai 2018. Curtea a reținut, în esență, că dispozițiile art. 5 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 reprezintă dispoziții care facilitează liberul acces la justiție. Astfel, definiția conținută în dispozițiile legale criticate extinde câmpul de aplicare a noțiunii de „familie” menționate de art. 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008, potrivit căruia „*Poate solicita acordarea ajutorului public judiciar, în condițiile prezentei ordonanțe de urgență, orice persoană fizică, în situația în care nu poate face față cheltuielilor unui proces sau celor pe care le implică obținerea unor consultații juridice în vederea apărării unui drept sau interes legitim în justiție, fără a pune în pericol întreținerea sa ori a familiei sale.*” Având în vedere că, în concepția legiuitorului delegat, ajutorul public judiciar poate fi acordat nu numai în condițiile în care realizarea cheltuielilor unui proces sau celor pe care le implică obținerea unor consultații juridice ar pune în pericol întreținerea solicitantului, ci și întreținerea familiei sale, este evident că extinderea câmpului de aplicare a noțiunii de „familie” prin dispozițiile criticate reprezintă un mijloc de realizare a unui acces liber și efectiv la justiție, în sensul prevăzut de art. 21 din Constituție. În raport cu aceste considerente, Curtea a constatat și conformitatea dispozițiilor criticate cu prevederile art. 16 din Constituție care garantează egalitatea în fața legii.

18. Referitor la susținerea potrivit căreia art. 5 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 este vag și neclar în ceea ce privește sintagma „*gospodărește împreună cu solicitantul*”, Curtea a mai reținut că Ordonanța de urgență a Guvernului circumstanțiază noțiunea de „familie”. Astfel, art. 5 prevede că prin „familie” se înțelege soțul/soția, copiii sau alți descendenți în linie dreaptă în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținerea solicitantului, precum și copiii sau alți descendenți în

linie dreaptă în vârstă de peste 18 ani, dar nu mai mult de 26 de ani, dacă se află în continuarea studiilor și în întreținerea solicitantului [alin. (1)]. În sensul ordonanței de urgență se consideră membru al familiei și persoana care are domiciliul ori reședința comună și gospodărește împreună cu solicitantul, copiii sau alți descendenți în linie dreaptă ai acestuia în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținerea solicitantului, precum și copiii sau alți descendenți în linie dreaptă în vârstă de peste 18 ani, dar nu mai mult de 26 de ani, dacă se află în continuarea studiilor și în întreținerea solicitantului [alin. (2)]. Pentru ca instanța sau decanul baroului, în cazul asistenței extrajudiciare, să poată aprecia că solicitantul nu poate face față cheltuielilor unui proces sau celor pe care le implică obținerea unor consultații juridice în vederea apărării unui drept sau interes legitim în justiție, fără a pune în pericol întreținerea sa ori a familiei sale, în actul normativ criticat au fost stabilite criterii obiective. Astfel, potrivit art. 8, beneficiază de ajutor public judiciar în formele prevăzute la art. 6 persoanele al căror venit mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 300 lei.

19. În acest caz, sumele care constituie ajutor public judiciar se avansează în întregime de către stat [alin. (1)]. Dacă venitul mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 600 lei, sumele de bani care constituie ajutor public judiciar se avansează de către stat în proporție de 50% [alin. (2)]. Ajutorul public judiciar se poate acorda și în alte situații, proporțional cu nevoile solicitantului, în cazul în care costurile certe sau estimate ale procesului sunt de natură să îi limiteze accesul efectiv la justiție, inclusiv din cauza diferențelor de cost al vieții dintre statul membru în care acesta își are domiciliul sau reședința obișnuită și cel din România [alin. (3)]. Art. 9 prevede că la stabilirea venitului se iau în calcul orice venituri periodice, precum salarii, indemnizații, onorarii, rente, chirii, profit din activități comerciale sau dintr-o activitate independentă și altele asemenea, precum și sumele datorate în mod periodic, cum ar fi chiriile și obligațiile de întreținere.

20. Curtea a constatat că prin aceste reglementări se urmărește asigurarea efectivității dreptului de acces la justiție, prin stabilirea unor minime și rezonabile condiții.

21. În ceea ce privește art. 22 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008, prin Decizia nr. 48 din 1 februarie 2018,

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Eugeniu Dragoș Petria în Dosarul nr. 5.370/3/2015 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și constată că prevederile art. 24 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, precum și ale art. 5 alin. (2) și art. 22 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 18 iulie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Simina Popescu-Marin

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 59

din 24 septembrie 2018

Dosar nr. 1.315/1/2018

Corina-Alina Corbu	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal — președintele completului
Adriana Florina Secrețeanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Marius Ionel Ionescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mădălina-Elena Grecu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Horațiu Pătrașcu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Cezar Hîncu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Daniel Gheorghe Severin	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Angelica Denisa Stănișor	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Virginia Filipescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul sesizării este constituit conform dispozițiilor art. XIX alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, și ale art. 27⁴ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul Î.C.C.J.*).

Ședința este prezidată de doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă domnul Aurel Segărceanu, magistrat-asistent la Secțiile Unite, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul Î.C.C.J.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 4.506/2/2017, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dispozițiile art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, se interpretează în sensul că rezoluția de respingere a sesizării, prevăzută la art. 47 alin. (1) lit. c), poate fi contestată la Curtea de Apel București doar de către persoana care a formulat sesizarea sau și de către o altă persoană care se consideră vătămată într-un drept recunoscut de lege sau într-un

interes legitim privat, cum ar fi, spre exemplu, magistratul împotriva căruia a fost formulată sesizarea la Inspekția Judiciară, sesizare ce a fost respinsă”.

Magistratul-asistent prezintă referatul, arătând că, la solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, numai câteva instanțe au transmis puncte de vedere sau simple opinii referitoare la chestiunea de drept supusă dezlegării, iar răspunsul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este în sensul că nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii cu privire la respectiva problemă de drept; se arată, de asemenea, că raportul întocmit în cauză a fost comunicat, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, părților, dintre care numai petenții și-au exprimat punctul de vedere.

În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept ce face obiectul sesizării, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 23 martie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 4.506/2/2017, a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, prin care să se dea o rezolvare de principiu cu privire la următoarea chestiune de drept:

„Dispozițiile art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, se interpretează în sensul că rezoluția de respingere a sesizării, prevăzută la art. 47 alin. (1) lit. c), poate fi contestată la Curtea de Apel București doar de către persoana care a formulat sesizarea sau și de către o altă persoană care se consideră vătămată într-un drept recunoscut de lege sau într-un interes legitim privat, cum ar fi, spre exemplu, magistratul împotriva căruia a fost formulată sesizarea la Inspekția Judiciară, sesizare ce a fost respinsă.”

II. Expunerea succintă a procesului. Obiectul investirii instanței care a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile. Stadiul procesual în care se află pricina

2. Prin Rezoluția nr. 7.871/IJ/4.136/DIJ/2016, emisă în data de 15 mai 2017, în temeiul dispozițiilor art. 47 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare (*Legea nr. 317/2004*), Inspekția Judiciară — Direcția de inspekție judiciară pentru judecători a respins sesizarea formulată, între alții, împotriva judecătorilor A și B, sub aspectul comiterii abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. t) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 303/2004*).

3. În motivarea acestei soluții s-a arătat, în esență, că în cadrul cercetării disciplinare efectuate s-a constatat că, în

cauză, lipsește forma de vinovăție cerută de lege pentru a atrage răspunderea disciplinară a judecătorilor.

4. Prin contestația înregistrată pe rolul Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, la data de 13.06.2017, reclamanții A și B, în contradictoriu cu pârâta Inspekția Judiciară, au solicitat desființarea Rezoluției nr. 7.871/IJ/4.136/DIJ/2016, constatarea inexistenței abaterii disciplinare sub aspectul laturii obiective și subiective și, în subsidiar, înlăturarea motivării inspectorului judiciar și înlocuirea acesteia cu apărările învederate prin contestație.

5. Prin întâmpinare, pârâta Inspekția Judiciară a invocat excepția lipsei calității procesuale active a reclamantei, susținând că, potrivit dispozițiilor art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004, rezoluția de respingere a sesizării poate fi contestată în instanță doar de către persoana care a formulat sesizarea, nu și de către magistrații vizați de această sesizare.

6. Prin răspunsul la întâmpinare, reclamanții au apreciat că excepția lipsei calității procesuale active trebuie calificată drept excepția inadmisibilității și au solicitat respingerea acesteia, susținând că se pot adresa instanței de judecată în temeiul dreptului de acces garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (C.E.D.O.), întrucât sunt nemulțumiți de argumentele prezentate de inspectorul judiciar în cuprinsul rezoluției și de modul în care au fost analizate și soluționate apărările lor.

7. Prin Încheierea din data de 8 februarie 2018 s-a dispus sesizarea Curții Constituționale cu excepția invocată de reclamanți cu privire la neconstituționalitatea dispozițiilor art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004, în raport cu prevederile art. 16 și 21 din Constituție.

8. La termenul de judecată din 8 februarie 2018, din oficiu, Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a dispus citarea părților cu mențiunea de a formula un punct de vedere asupra sesizării instanței supreme cu pronunțarea unei hotărâri prealabile referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 47 alin. (1) lit. c) și art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004, în sensul lămuririi aspectului dacă titularul contestației împotriva rezoluției de respingere a sesizării privind săvârșirea unor abateri disciplinare de către judecători și procurori, emisă de Inspekția Judiciară, poate fi și magistratul împotriva căruia a fost formulată sesizarea.

III. Dispozițiile legale supuse interpretării

9. Legea nr. 317/2004:

„Art. 47. — (1) În cazul în care sesizarea s-a făcut potrivit art. 45 alin. (2), inspectorul judiciar poate dispune, prin rezoluție scrisă și motivată:

a) admiterea sesizării, prin exercitarea acțiunii disciplinare și sesizarea secției corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii;

b)*) clasarea sesizării, în cazul în care aceasta nu este semnată, nu conține datele de identificare ale autorului sau indicii cu privire la identificarea situației de fapt care a determinat sesizarea, precum și în cazul prevăzut la art. 45 alin. (4) lit. b); rezoluția de clasare este definitivă;

c) respingerea sesizării, în cazul în care se constată, în urma efectuării cercetării disciplinare, că nu sunt îndeplinite condițiile pentru exercitarea acțiunii.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. b), se poate face o nouă sesizare, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

(3) Rezoluția inspectorului judiciar este supusă confirmării inspectorului-șef. Inspectorul-șef poate dispune completarea cercetării disciplinare de către inspectorul judiciar. Completarea se efectuează de către inspectorul judiciar în termen de cel mult

30 de zile de la data când a fost dispusă de către inspectorul-șef.

(4) Rezoluția inspectorului judiciar poate fi infirmată de inspectorul-șef, în scris și motivat, acesta putând dispune, prin rezoluție scrisă și motivată, una din soluțiile prevăzute la alin. (1) lit. a) sau c).

(5) Rezoluția de respingere a sesizării prevăzută la alin. (1) lit. c) și alin. (4) poate fi contestată de persoana care a formulat sesizarea la Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București, în termen de 15 zile de la comunicare, fără îndeplinirea unei proceduri prealabile.

(6) Soluțiile pe care le poate pronunța Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București sunt:

a) respingerea contestației;

b) admiterea contestației și desființarea rezoluției inspectorului judiciar sau, după caz, a inspectorului-șef și trimiterea dosarului pentru continuarea procedurii disciplinare.

(7) Hotărârea Secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București este irevocabilă.”

IV. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

10. Atât reclamanții, cât și pârâta au apreciat că nu se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, susținând că:

— chestiunea invocată nu reprezintă o problemă de drept, în accepțiunea art. 519 din Codul de procedură civilă, ci o chestiune care privește neconstituționalitatea dispozițiilor legale în discuție;

— problema de drept invocată nu este una nouă, până în prezent fiind soluționate de către Curtea de Apel București alte două cauze similare, în care a fost admisă excepția lipsei calității procesuale active (Dosarul nr. 698/2/2016, în care a fost pronunțată Sentința nr. 2.972 din 10.10.2016, și Dosarul nr. 1.855/2/2016, în care a fost pronunțată Sentința nr. 2.714 din 23.09.2016), astfel încât nu există o controversă cu privire la interpretarea dispozițiilor legale respective.

V. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea

A. Cu privire la admisibilitatea sesizării

11. Curtea de Apel București a apreciat că sunt îndeplinite toate cerințele de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, întrucât cauza în care a fost invocată sesizarea se află în curs de judecată pe rolul acestei instanțe, în ultimă instanță, conform prevederilor art. 47 alin. (7) din Legea nr. 317/2004, de lămurirea problemei de drept depinzând soluționarea pe fond a cauzei.

12. Cu privire la această condiție, instanța de trimitere a invocat jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept al instanței supreme, în care s-a statuat că „obiectul sesizării îl poate constitui atât o chestiune de drept material, cât și una de drept procedural, dacă, prin consecințele pe care le produc, interpretarea și aplicarea normei de drept au aptitudinea să determine soluționarea pe fond a cauzei, rezolvarea raportului de drept dedus judecătii”.

13. Curtea de Apel București susține că sesizarea întrunește condiția privind raportul de dependență dintre lămurirea problemei de drept și soluționarea pe fond a cauzei, „întrucât a admite că textul art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004 se interpretează în sensul că rezoluția de respingere a sesizării poate fi contestată în instanță doar de către persoana care a formulat sesizarea, nu și de către magistrații vizați de această sesizare, înseamnă a împiedica soluționarea pe fond a cauzei de față, prin admiterea excepției lipsei calității procesuale active”.

*) Sintagma „rezoluția de clasare este definitivă” din cuprinsul lit. b) a fost declarată neconstituțională prin Decizia Curții Constituționale nr. 397 din 3 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 529 din 16 iulie 2014, în ipoteza prevăzută de art. 45 alin. (4) lit. b).

14. De asemenea, instanța de trimitere a apreciat că este îndeplinită și condiția noutății chestiunii de drept, arătând că asupra acesteia instanța supremă nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare. Curtea de Apel București a arătat că, pe lângă cele două hotărâri menționate de pârâta Inspekția Judiciară, la nivelul Secției a VIII-a contencios administrativ și fiscal, a fost identificată și o soluție în sensul recunoașterii calității procesuale a magistratului în contestarea rezoluției, litigiul fiind soluționat pe fond (Sentința nr. 1.276 din 12.03.2013, pronunțată în Dosarul nr. 517/1/2012).

B. Cu privire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării

15. Instanța de trimitere a apreciat că dispozițiile legale ce fac obiectul sesizării nu trebuie interpretate și aplicate formal și restrictiv, în sensul de a se recunoaște calitatea procesuală activă în contestarea rezoluției de respingere a sesizării doar persoanei care a formulat sesizarea, întrucât o atare soluție este de natură a înfrânge nejustificat și neproportional principiul liberului acces la justiție al unei alte persoane, care ar putea justifica, de asemenea, un interes legitim privat în contestarea rezoluției.

16. Dispozițiile art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004 trebuie interpretate și aplicate în coroborare cu dreptul comun în materie, respectiv Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 554/2004*), care, la art. 1 alin. (1), prevede că „orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ (...), se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, pentru anularea actului, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată”.

17. O atare interpretare nu este de natură a nesocoti principiul *specialia generalibus derogant*, întrucât dispozițiile art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004 nu derogă de la prevederile de drept comun ale art. 1 din Legea nr. 554/2004, ci reprezintă tocmai o aplicare concretă a acestora în materia răspunderii disciplinare a magistraților. Cu alte cuvinte, legiuitorul a identificat, *prima facie*, că persoana care poate justifica un interes personal și direct în contestarea rezoluției de respingere este persoana care a formulat sesizarea, însă pot exista și alte situații în care o altă persoană să poată justifica un interes legitim privat în contestarea acestei rezoluții, chiar dacă soluția dată de inspectorul judiciar îi este, la prima vedere, favorabilă. Aceasta este situația magistratului vizat de sesizarea disciplinară, care poate fi nemulțumit de faptul că Inspekția Judiciară nu a pronunțat o soluție de clasare a sesizării sau, după caz, de aspectele ce au fost reținute de inspectorul judiciar în justificarea soluției de respingere a sesizării.

18. Recunoașterea calității magistratului de a contesta rezoluția de respingere a sesizării se impune cu atât mai mult cu cât aspectele reținute de inspectorul judiciar pot constitui elemente care urmează a fi analizate de Comisia de evaluare din cadrul instanței/parchetului (aceasta este situația în cauză, întrucât un exemplar al rezoluției contestate a fost comunicat Comisiei de evaluare constituite la nivelul Tribunalului Dolj).

VI. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

19. Competența de soluționare a cauzelor în materia supusă analizei aparține, în exclusivitate, Secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București, potrivit dispozițiilor art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004.

20. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, numai câteva instanțe au transmis puncte de vedere sau simple opinii referitoare la chestiunea de drept supusă dezlegării, potrivit cărora *rezoluția de clasare, precum și cea de respingere a sesizării*, prevăzute de art. 47 alin. (1) lit. b) și c) din Legea

nr. 317/2004, pot fi contestate nu numai de persoana care a formulat sesizarea, ci și de persoana care se consideră vătămată într-un drept recunoscut de lege sau într-un interes legitim privat.

21. Au opinat în acest sens secțiile de contencios administrativ și fiscal din cadrul curților de apel Galați, Suceava, Târgu Mureș și București (instanța de trimitere), precum și cele din cadrul tribunalelor Galați, Bihor și Suceava.

22. S-a susținut că dispozițiile art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004 ar trebui interpretate și aplicate în coroborare cu cele ale art. 1 alin. (1) din Legea nr. 554/2004.

23. În aceste condiții s-a arătat că magistratul vizat de sesizarea disciplinară poate formula contestație, dacă este nemulțumit de unele aspecte reținute de inspectorul judiciar în justificarea soluției de respingere a sesizării, situația fiind similară cu cea a persoanei care a obținut o hotărâre favorabilă, însă solicită înlăturarea anumitor considerente din hotărâre, care cuprind anumite constatări de fapt ce ar fi în măsură să o prejudicieze.

24. Totodată, s-a susținut că recunoașterea calității magistratului de a contesta rezoluția de respingere a sesizării se impune cu atât mai mult cu cât aspectele reținute de inspectoratul judiciar pot constitui elemente care urmează a fi analizate de Comisia de evaluare din cadrul instanței/parchetului.

25. *Un punct de vedere nuanțat* au formulat judecătorii Secției a II-a civile și de contencios administrativ și fiscal a Tribunalului Bacău, care au apreciat că textul art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004 are o redactare clară, în sensul că subiect activ al contestației este doar persoana care a formulat sesizarea, această formă putând limita, însă, excesiv accesul la justiție al altor persoane care se consideră vătămate prin rezoluția contestată, punând, astfel, probleme de constituționalitate sau compatibilitate cu prevederile art. 6 paragrafului 1 din C.E.D.O.

VII. Răspunsul Ministerului Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

26. Prin Adresa nr. 1.385/C/1.849/III-5/2018 din 14 iunie 2018, Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui recurs în interesul legii cu privire la problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

27. Prin Decizia nr. 149 din 7 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 206 din 11 aprilie 2013, instanța de contencios constituțional a respins, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004, a căror critică viza încălcarea dispozițiilor constituționale prevăzute la art. 21, referitor la accesul liber la justiție, și art. 52, referitor la dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică. Se susținea, prin excepția de neconstituționalitate, că dispozițiile legale criticate dau dreptul de a contesta rezoluția de respingere a sesizării numai persoanei care a formulat-o, nu și celei împotriva căreia a fost formulată, aceasta din urmă neavând, astfel, posibilitatea de a ataca conținutul motivării rezoluției de respingere, care, chiar dacă este pronunțată în favoarea sa, poate conține afirmații incorecte, de natură a afecta evoluția profesională viitoare a celui în cauză.

28. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a reținut că „autorul excepției de neconstituționalitate critică, în realitate, o omisiune legislativă, aceea de a nu fi incluse printre titularii dreptului de a contesta rezoluția de respingere a sesizării ce are ca obiect săvârșirea unor abateri disciplinare de către un judecător sau procuror și alte persoane interesate, în afara autorului acestei sesizări. Or,

potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, «Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului».

29. De asemenea, pot prezenta relevanță deciziile Curții Constituționale nr. 399 din 8 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 708 din 19 noiembrie 2013, și nr. 356 din 24 septembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 791 din 17 decembrie 2013.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

30. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (7) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din același cod, pentru declanșarea mecanismului privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, propunându-se soluția respingerii sesizării.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

31. Examinând sesizarea, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită, constată următoarele:

32. Înainte de cercetarea în fond a chestiunii de drept supuse dezlegării, Înalta Curte de Casație și Justiție trebuie să analizeze dacă sesizarea îndeplinește cerințele legale privind admisibilitatea mecanismului procedural în discuție, prevăzute de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă.

33. Din cuprinsul dispozițiilor legale menționate, care reglementează procedura de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, rezultă următoarele condiții de admisibilitate a sesizării, care trebuie îndeplinite cumulativ:

— existența unei chestiuni de drept; problema pusă în discuție trebuie să fie una veritabilă, susceptibilă să dea naștere unor interpretări diferite;

— chestiunea de drept să fie ridicată în cursul judecării în fața unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;

— chestiunea de drept să fie esențială, în sensul că de lămurirea ei depinde soluționarea pe fond a cauzei; noțiunea de „soluționare pe fond” trebuie înțeleasă în sens larg, incluzând nu numai problemele de drept material, ci și pe cele de drept procesual, cu condiția ca de rezolvarea acestora să depindă soluționarea pe fond a cauzei;

— chestiunea de drept să fie nouă;

— chestiunea de drept să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, iar Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat deja asupra problemei de drept printr-o hotărâre obligatorie pentru toate instanțele.

34. Instanța de trimitere solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 47 alin. (1) lit. c) și alin. (5) din Legea nr. 317/2004, în ceea ce privește subiectul activ al dreptului de a formula contestație împotriva rezoluției de respingere de către Inspekția Judiciară a sesizării în legătură cu abaterile disciplinare săvârșite de judecători și procurori, în sensul dacă acest subiect poate fi doar persoana care a formulat sesizarea sau poate fi și o altă persoană care se consideră vătămată într-un drept recunoscut de lege sau într-un interes legitim privat, cum ar fi, spre exemplu, magistratul împotriva căruia a fost formulată sesizarea la Inspekția Judiciară.

35. Verificând obiectul sesizării, raportat la condițiile impuse de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, se constată existența anumitor neregularități de natură a contura neîndeplinirea acestora, astfel cum se va arăta în cele ce urmează.

36. În ceea ce privește condiția referitoare la necesitatea ivirii unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, în doctrină s-a arătat că declanșarea

mecanismului de preîntâmpinare a jurisprudenței neunitare presupune existența unei chestiuni de drept *reale*, iar nu aparente, care să privească interpretarea diferită sau contradictorie a unui text de lege, a unei reguli neclare, incomplete sau, după caz, incerte, nu orice problemă de drept putând face obiectul unei astfel de sesizări.

37. În mod similar, în jurisprudența dezvoltată la nivelul instanței supreme în legătură cu pronunțarea unei hotărâri prealabile s-a statuat că în sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu procedura pronunțării unei hotărâri prealabile trebuie să fie identificată o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o *dificultate suficient de mare*, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și a înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecării (a se vedea, de exemplu, Decizia nr. 24 din 29 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 4 noiembrie 2015, Decizia nr. 6 din 30 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 24 februarie 2017, și Decizia nr. 10 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016).

38. În cazul sesizării supuse analizei de față, această condiție nu este îndeplinită, întrucât dispozițiile legale supuse interpretării sunt complete, clare și concise, astfel încât o interpretare corectă a lor în vederea soluționării cauzei nu impune decât realizarea unei analize de conținut, fiind atributul exclusiv al instanței de trimitere să soluționeze cauza cu judecata căreia a fost investită, prin aplicarea, în acest scop, a metodelor de interpretare a actelor normative, consacrate doctrinar și jurisprudențial, și corelarea lor cu alte dispoziții legale, în ipoteza în care cele în discuție nu sunt complete și această corelare este permisă, precum și cu cele statuate de Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 149 din 7 martie 2013 și prin celelalte decizii relevante.

39. Totodată, pentru a evita transformarea mecanismului procedural reglementat prin art. 519 din Codul de procedură civilă într-o cauză nejustificată de prelungire a procedurii judiciare și pentru a nu se deturna această procedură de la scopul său firesc, acela al unificării practicii judiciare prin rezolvarea de către instanța supremă a unei chestiuni de drept de care depinde soluționarea pe fond a cauzei, instanța de trimitere trebuie să arate în încheierea de sesizare care este problema de drept punctuală care necesită cu pregnanță a fi lămurită și în ce constă dificultatea de interpretare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept.

40. Caracterul veritabil al chestiunii de drept trebuie să rezulte din încheierea de sesizare pronunțată de instanța de trimitere, întrucât completul de judecată investit cu soluționarea pricinii este ținut, în primul rând, să stabilească dacă este o problemă de interpretare, care să prezinte o oarecare dificultate și care implică riscul unor dezlegări diferite ulterioare în practică.

41. Această încheiere trebuie să fie motivată, aptă să releve reflecția judecătorului din complet asupra respectivei chestiuni de drept, asupra diferitelor variante de interpretare posibile, cu argumentele aferente, iar în final să conțină opțiunea provizorie, pentru o dezlegare pe care o consideră preferabilă, toate acestea pentru justificarea declanșării mecanismului de unificare a jurisprudenței consacrat prin dispozițiile art. 519—521 din Codul de procedură civilă.

42. Simpla dilemă cu privire la sensul unei norme de drept nu poate constitui temei pentru inițierea acestui mecanism de unificare jurisprudențială, considerându-se imperios necesar ca punctul de vedere al instanței de trimitere să cuprindă o argumentare temeinică asupra admisibilității sesizării, nu numai sub aspectul condițiilor de procedură, cât mai ales asupra

circumstanțierii condiției privind ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei (Decizia nr. 20 din 22 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 588 din 5 august 2015; Decizia nr. 31 din 19 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 918 din 11 decembrie 2015; Decizia nr. 21 din 13 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 774 din 4 octombrie 2016).

43. În cauză, încheierea de sesizare nu cuprinde o argumentare temeinică a admisibilității sesizării instanței supreme, sub aspectul îndeplinirii condiției privind ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată.

44. Mai mult decât atât, competența de soluționare a cauzelor în materia supusă analizei aparține, în exclusivitate, potrivit dispozițiilor art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004, Secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București.

45. Această instanță este și cea care a formulat cererea de pronunțare a unei hotărâri prealabile supuse analizei, făcând referire la jurisprudența sa în materie, care se rezumă la

sentințele nr. 2.972 din 10.10.2016, pronunțată în Dosarul nr. 698/2/2016, și nr. 2.714 din 23.09.2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.855/2/2016.

46. Prin aceste singure hotărâri pronunțate în materie a fost admisă excepția lipsei calității procesuale active a petenților — magistrați, subiecți ai unor sesizări privind săvârșirea unor abateri disciplinare — care formulară contestație împotriva rezoluției de clasare/respingere a sesizării, astfel încât nu există o controversă cu privire la interpretarea dispozițiilor legale respective, cu atât mai mult cu cât competența de soluționare a acestor cauze aparține unei singure instanțe.

47. Argumentul instanței de trimitere, potrivit căruia, pe lângă cele două hotărâri, menționate mai sus, ar mai exista și o altă soluție, în sensul recunoașterii calității procesuale active a magistratului în contestarea rezoluției, consacrată prin Sentința nr. 1.276 din 12.03.2013, pronunțată în Dosarul nr. 517/1/2012, nu poate fi reținut, chiar raportat numai la împrejurarea că, prin hotărârea respectivă, au fost avute în vedere dispozițiile Legii nr. 317/2004 într-o altă redactare, în vigoare în anul 2011, substanțial diferită de forma supusă interpretării prin sesizarea analizată.

48. Pentru considerentele arătate, constatând că nu sunt îndeplinite, cumulativ, condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, în temeiul art. 521 alin. (1) din același cod,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 4.506/2/2017, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Dispozițiile art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, se interpretează în sensul că rezoluția de respingere a sesizării, prevăzută de art. 47 alin. (1) lit. c), poate fi contestată la Curtea de Apel București doar de către persoana care a formulat sesizarea sau și de către o altă persoană care se consideră vătămată într-un drept recunoscut de lege sau într-un interes legitim privat, cum ar fi, spre exemplu, magistratul împotriva căruia a fost formulată sesizarea la Inspekția Judiciară, sesizare ce a fost respinsă”.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședința publică din data de 24 septembrie 2018.

PREȘEDINTELE SECȚIEI DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV
ȘI FISCAL

CORINA-ALINA CORBU

Magistrat-asistent,
Aurel Segărceanu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

